

הפסוק: והנשאר בדם ימצה אל-יסוד המזבח (ויקרא ה;ט; ראה על כך זבחים לו ע"א). שיירי הדם של חטאות הפנימיות נשפכו אל היסוד המערבי; ואילו שיירי הדם של שאר חטאות נשפכו אל היסוד הדרומי. הצד השווה שבכולם, שהכהן שפכם 'בסמוך לו'; הוה אומר בסמוך למקום שעמד בו עם סיום המתנות. בצאתו מן ההיכל היה קרוב ליסוד המערבי; ברדתו מן הכבש היה קרוב ליסוד הדרומי (זבחים נג ע"א). דין שפיכת שייריים כדין סמיכה: אף היא נאמרה למצוה, ולא לעכב (שם נב ע"א).

ננסה להבין את משמעות שפיכת שייריים, המסיימת את מתנות הדם; ונעמוד תחילה על ההבדל שבין שפיכה לבין נתינה וזריקה. זריקה ונתינה מסמלות התמסרות אל מטרה המיוצגת במזבח; ואילו שפיכה אל היסוד איננה מסמלת פעילות, אלא תכונה המצויה בנפש המקריב. זריקה ונתינה מבטאות מעשים הנדרשים מן הנפש; ואילו שפיכה מצביעה על היסוד, שהנפש כולה מושרשת בו. היא מושרשת לפני ה' – ביסוד התורה (מערב); או היא מושרשת ביסוד האור הרוחני המוקרן מהתורה (שפיכת שייריים בדרום). שפיכת שייריים היא התוצאה הנובעת מן המתנות. שוב אין זוכרים לאדם את מעשי העבר; שהרי כבר קיבל על עצמו את הפעילות הדרושה להתקדמות ודביקות בטוב; דבר זה בא לידי ביטוי במתנות הדם; מכאן ואילך מובטח לו, ש'כל הדם' – הנפש כולה המיוצגת בקרבן, תהא מושרשת ביסוד התורה לפני ה'. ואולי מותר לומר: שפיכת כל הדם אל היסוד היא הניגוד של 'הכרת הנפש מעמיה', 'הכרת הנפש מישראל' 'הכרת הנפש מלפני' (כך נאמר לקמן כ.ג). הן פירוש 'הכרת' הוא כמשמעו: להיות נגדע מן היסוד, שהנפש מושרשת בו בעמיה, בישראל, לפני ה'. הן רוב המתכפרים במתנות דם הנפש עברו עבירות שזדונן בכרת. מתוך רשלנות וקלות דעת עלולה הנפש להיכרת מיסודה בקרב עמיה לפני ה'; בנתינת הנפש על המזבח היא מקבלת על עצמה למלא את חובתה בנאמנות; מכאן ואילך תשוב הנפש להיות מושרשת ביסוד ישראל לפני ה' (מתוך פירוש רש"י הירש ויקרא א.ה).

דף ס

ז'כל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. הניחא למ"ד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר...'. יש לעיין, אם שני כתובים הבאים כאחד מלמדים לשאר מקומות, מדוע נצרכו להיכתב שני כתובים?

ויש לומר כשם שאמרו בכמה מקומות 'מלתא דאתיא בקל-וחומר טרח וכתב לה קרא' כמו כן יש לומר לענין 'מה מצינו', שאף על פי שאפשר ללמוד בבנין-אב טרח הכתוב וכתב פעם נוספת במפורש. אכן שלשה כתובים הבאים כאחד לכולי עלמא אין מלמדים – שאין אומרים 'טרח וכתב לה קרא' כולי האי. וודאי בא הכתוב למעט למקום אחר (עפ"י קובץ ענינים חולין ק"ג). א. יש לשמוע כסברא זו מדברי הרישב"א לעיל מג. 'מלתא דאתיא בק'ו טרח וכתב לה קרא – פי' כשאין צורך לעקם הרבה כי הכא...'.
וע' בחדושי הגרעק"א בחולין ק"ז: שהעיר על דברי התוס' שם, שיוצא לדבריהם שאומרים 'מלתא דאתיא בק'ו טרח וכתב' אף בשני מקראות ולא מצינו כן בעלמא. ואכן לפי הסבר הנ"ל הלא מצינו מפורש להפך, שאין אומרים 'טרח וכתב' בשני מקראות. וא"כ קושית רעק"א מתחזקת. ואולם לפי מה שבאר החזו"א (ריד, לדף ק"ז): דבריהם, לא קשה כלום.

ב. עוד בסברת 'טרח וכתב לה קרא' כלפי 'מה מצינו' – ע' תוס' שבת קלא: שלימוד בנין אב מכתוב אחד שהוא פשוט כ"כ, אין

אומרים בו 'טרח וכתב', רק בדבר הנלמד במה הצד משני מקומות. וע' גם בתוס' שם קלג רע"א. וערש"ל וערוך לנר סנהדרין מ: ובמובא ביוסף דעת פסחים כח סע"ב.

וכן לענין שאר מידות אמרו כן – ע' ב"מ פרק ה' לענין גזרה שוה; ר"ן נדרים ג לענין הקש; חדושי הרמב"ן שבת סד, וכן ע"ש בתוס' קלג רע"א דמלתא דאתיא במה הצד טרח וכתב לה קרא; תוס' זבחים ח רע"ב; שער המלך ריש הל' שחיטה.

כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר אם הקדים מעשה לחברו לא עשה כלום... ע' משא ומתן רחב בכללות הענין, בחדושי רעק"א; חדושי הגר"ח הלוי הל' עיוהכ"פ; חזו"א קכו; שו"ת אבני נזר או"ח תנו; שו"ת בית זבול ח"ב כו; חדושי הגרא"ל מאלין ח"ב יד; קדשי שעה סי' לט.

(ע"ב) 'אמר רבי חנינא: קטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר לא עשה ולא כלום... צורך פנים כפנים דמי. תנן, אם עד שלא גמר מתנות שבפנים נשפך הדם יביא דם אחר ויחזור ויזה בתחילה מבפנים, ואם איתא, יחזור ויחפון מבעי ליה'. לכאורה יכול היה להקשות גם ללא דברי רבי חנינא; 'יחזור ויקטיר מבעי ליה' שהרי הקטרה עבודת פנים היא ממש ולכל הדעות סדרה מעכב. ואולם לפי מה שצדדו בתוס' ישנים בכוונת רש"י שאם הקדים עבודת פנים לעבודת חוץ אינו מעכב כי רק איחור העבודה נחשב שינוי לעכב ולא הקדמתה, אם כן מה שאמר רבי חנינא שחפינה קודם שחיטת הפר מעכבת היינו מפני איחור שחיטת הפר, ומשום שהשחיטה צורך פנים היא. הרי לפי זה לולא דברי רבי חנינא אין צריך להקטיר שנית (עפ"י רעק"א. ע"ש ובאחרונים המצוינים לעיל).

דף טא

'תרגמא עולא במתנות שבהיכל'. ואף לפי מה שאנו נוקטים להלכה כרבי יהודה שדברים הנעשים מחוץ לקדש הקדשים אין סדרם מעכב (וכפרש"י), לכתחילה צריך לחזור ולהזות מדם השעיר לאחר דם הפר שיהא נעשה כסדר. [וכן בהקדים מתנות של פר במזבח למתנות של שעיר בהיכל, הגם שאינו מעכב לפסול זריקת דם הפר, צריך לכתחילה לחזור ולהזות דם הפר על המזבח אחר השעיר] (עפ"י להם משנה; לקוטי הלכות).

'ת"ר וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים. אהל מועד זה היכל. מזבח – כמשמעו. רש"י מפרש שהדרש מתייחס למקומות שבהם ארעה הטומאה. ואילו התוס' (בשבועות יג:) מפרשים על ציון מקום ההזאות [ו'עזרות' היינו שפיכת שיריים שבעזרה. ונקט 'עזרות' בלשון רבים כדרכו. ריטב"א], ונצרך הכתוב ללמד שכל כהן משוח או מרובה בגדים מזה באותם מקומות, ולא אהרן בלבד הכתוב בפרשה. והרמב"ן כתב (בפרוש התורה ויקרא טו, יח) שכל קבוצת הזאות מכפרת על טומאה שארעה במקומה; ההזאות שבין הבדים מכפרות על טומאה שארעה לפני ולפנים. אלו שעל הפרוכת מכפרות על טומאת היכל וכליו. ומתנות הדם שעל המזבח מכפרות על טומאת המזבח וקדשיו כגון הקטורת, ולכן מחלקן הכתוב ומזכיר כל כפרה לעצמה.

'כפר אלו הלויים. הושוו כולן לכפרה אחת שכולן מתכפרים בשעיר המשתלח בשאר עבירות'. ביכפר האחרון הושוו הכתוב כהנים לויים וישראלים. ואף על פי שהכתוב מדבר בשעיר הפנימי, אם

- שינה מסדר מתן קרנות – נראה שכשר (עפ"י חזון איש ובהים טז, א – והגיה בלשון התוספתא והרמב"ם, ע"ש).
- ד. הלכה כסתם משנתנו שנותן מלמטה למעלה חוץ מזו שלפניו שנותן מלמעלה למטה (רמב"ם עיוהכ"פ ד, ב).
- אחר שכילה מתנות הקרנות, היה מזה על טהרו של מזבח שבע פעמים (מדם הפר ומדם השעיר המעורבים. ראשונים).
- שיירי הדם היה שופך על יסוד מזבח החיצון, ומשם היה נשפך ומתערב באמה ויוצא לנחל קדרון.

דף נט

- ק. א. שבע הזאות שעל טהרו של מזבח – היכן הן ניתנות?
ב. היכן נשפכים שיירי הדם של חטאות חיצוניות ופנימיות?
- א. הזאות שעל טהרו של מזבח ניתנות על גגו הגלוי, לא על גבי האפר ולא על גבי הגחלים אלא חותה אותן הילך והילך ומזה. חנניה אומר: בצד הצפוני הוא נותן. רבי יוסי אומר: בצד הדרומי. [פירשו בגמרא שנחלקו במחלוקת התנאים דלעיל, באלו קרנות הוא מתחיל ומסיים הזאותיו. ולדעת שניהם בצד שמסיים את מתן הקרנות שם הוא מזה בגגו. וטהרו וקדשו – במקום שקדשו שם טיהרו].
- ב. שיירי דם חטאות חיצוניות שופך על יסוד דרומי של מזבח החיצון (בסמוך לו, כשירד מן הכבש – כחטאות הפנימיות ששופך בסמוך לו). בחטאות פנימיות – על יסוד מערבי (נאמר בפר כהן משיח ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד. ולמדו מהפר לרבות פר יזהכ"פ). כן סתמה משנתנו. תניא רבי ישמעאל אומר: זה וזה יסוד מערבי (ילמד סתום מן המפורש – חטאות חיצוניות מחטאות פנימיות). רבי שמעון בן יוחאי [וכן שנו בבית מדרשו משום רבי ישמעאל, לומר שחזר בו (רש"י): זה וזה יסוד דרומי. (סבר מזבח בצפון עזרה עומד, נמצא כשיוצא מן הפתח עומד בסמוך לדרום המזבח. רב אשי). יש צד לומר שבמקום הצורך אין להקפיד אם יתן שיירי דם החטאת החיצונית על יסוד מזרח-צפון, מפני שהצרכת יסוד דרומי אינו מן הפסוק אלא משום 'דומיא דשיירי הפנימיים' (עפ"י תוס' זבחים פא. ד"ה אבל – לפי תירוץ הראשון).
- ע"ע בזבחים נג.

דפים נט – ס

- קא. דם קדשים, האם יש בו מעילה? האם מתחייבים באכילתו משום נותר, טומאה או פיגול?
מבואר בסוגיא שדם קדשים נתמעט מחיובי מעילה, וכן אין בו חיוב משום נותר וטומאה (ואני נתתיו לכם – שלכם יהא; לכפר – לכפרה נתתיו, ולא לדבר אחר; הוא). וכן אין בו חיוב פיגול, שאין חיובים משום פיגול אלא על דבר שיש לו מתירים, ואילו הדם, הוא עצמו מתיר.
אמנם מדרבנן מועלים בדמים, כדברי רבי מאיר ורבי שמעון. וכן סתמה משנתנו. וחכמים אומרים: אין מועלים.
א. הלכה כרבי מאיר ורבי שמעון וכסתם מתניתין (כאן ובמעילה יא) שמועלים בדם לאחר שיצא לנחל קדרון (רמב"ם מעילה ב, יא).

כתבו התוס' (עפ"י מעילה יא-יב): מחלוקת התנאים אמורה רק לאחר שיצא הדם לנחל קדרון, אבל קודם לכן, לאחר שחיסת הבהמה, לדברי הכל אין מעילה בדם, אף לא מדרבנן. ויש סוברים שלאחר שיצא הדם לנחל קדרון מועלים בו מדאורייתא כקדושת דמים [לפי שבית דין מקדישים אותו] (עפ"י רבנו חיים; רמב"ם מעילה ב [והראב"ד השיגו]; מאירי פסחים כב וע"ז מד. וכ"מ מפירוש קדמון מעילה יא). ומקודם שיצא לנחל קדרון – מועלים בו מדרבנן (הר' חיים, מובא בתוס' כאן).

ויש אומרים שלר"ש ור"מ מועלים מדין תורה קודם שנעשית מצוותו (ע' ירושלמי ובמפרשים; פירוש המשנה לרמב"ם מעילה).

הצל"ח (ברכות לא עפ"י התוס' שם) חידש שאעפ"י שאין בדם מעילה, יש איסור דאורייתא ליהנות מן הדם קודם זריקה (וע' בפירוש קדמון' למעילה יא 'לכם היא – ליהנות בו'. וכ"כ בפנ"י פסחים כב).
 ב. דם שנעשה מצוותו ועדיין לא יצא מן המקדש – יש מקום לומר עפ"י דברי רש"י (במעילה יא) שלא גזרו בו מעילה, לפי שאין גזרין גזרות במקדש. כדיוק הלשון: 'יצא לנחל קדרון מועלין בו'.
 ג. דם של בהמת קדשים בחייה, כגון המקיז דם ממנה – מועלים בו [הן המקיז הן הנהנה מן הדם לאחר מכן] (עפ"י חזו"א בכורות כא, ט). ובשפת אמת (מעילה) צדד שבהקזה יצא הדם לחולין. ואולם החזו"א כתב שהוא כקדושת הגוף שיש בה מועל אחר מועל. וכ"מ מרש"י שהנהנה לאחר ההקזה – מעל, מפני שהדם הוא חלק מגופה ואינה מתקיימת בלעדיו (להלן יב). ומדאורייתא הוא (ע' תר"י רפ"ה דברכות שמה שכתב הר"ף שם מדרבנן טעות סופר היא וצ"ל מדאורייתא). ומשמע אפילו המקיז דם מבהמת קדשים קלים מעל (עפ"י שפת אמת). ואולם בכסף-משנה (מעילה ב, יא) בשם הרא"ש משמע שאין בו מעילה אלא איסור הנאה דאורייתא, שלא יהא חמור יותר מגוף הבהמה.

ד. מעילה מדרבנן – אין בה חיוב חומש אלא קרן בלבד (רש"י כאן ובמעילה ותוס' שם, ועוד).
 ה. לדעת ר' יהודה (בכריתות ד), האוכל דם המוקדשין לוקה משום זרות [יש מפרשים שאוהרתו משום מעילה אלא שנתמעט מחיוב קרבן. וי"מ מכל זר לא יאכל קדש]. וחכמים חולקים. והלכה כמותם.

מעילה בדברים שנעשתה מצוותם – נתבאר במעילה יא.

דף ס

קב. א. שינה מסדר עבודות יום הכפורים, מה דינו?
 ב. האם שפיכת שיירי הדם על היסוד מעכבת?

א. כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר (במשנתנו. רש"י), אם הקדים מעשה לחברו לא עשה כלום.
 רבי יהודה אומר: אימתי – בדברים הנעשים בפנים (רש"י: בקדש הקדשים), אבל דברים הנעשים בחוץ, אפילו בבגדי לבן – אם הקדים מעשה לחברו מה שעשה עשוי (והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה – שני מיעוטים; אחד למעט עבודות שבבגדי לבן בחוץ ואחד למעט עבודות שבבגדי זהב).

רבי נחמיה אומר: גם עבודות שבבגדי לבן בחוץ (אף אלו שבעזרה. כן מוכח בגמרא – כסף משנה ועוד) סדרן מעכב, מלבד שפיכת שיירי שאינה מעכבת.

עבודות הנעשות בבגדי זהב, לדברי הכל אין סדרן מעכב. שסב

א. הקדים הוצאת כף ומחתה (- עבודת פנים בבגדי לבן) לאילו ואיל העם (- עבודת חוץ בבגדי זהב); כתב רש"י שכשר שהרי העבודה שבבגדי זהב אינה מעכבת מעשים אחרים שהקדימום לה שלא כדן.

והתוס' ישנים צדדו שאפשר שזה נחשב כשינוי בעבודות פנים מפני שהקדימן שלא כסדר הראוי, אך אפשר שהוצאת כף ומחתה אינה חמורה כשאר עבודות פנים ולא נאמר בה 'חוקה' לעכב הסדר.

ויתכן שכל עיקרה של הוצאת כף אינו מעכב לפי שאינה עבודה ממש, ואפשר שמעכב וצריך להביא פר ושעיר ולחזור על כל עבודות היום (ע' חזו"א קכח).

ב. הקדים עבודת חוץ לעבודת פנים; לכאורה משמע בגמרא (לעיל מ) שנחשב כמשנה מסדר עבודת פנים (וכסברת רש"י הנ"ל. וכן נקט הריטב"א לעיקר. ע"ע במובא לעיל מ. וכ"פ הרמב"ם (ה,ג) שאילו ושעיר שהקדימם לעבודת היום - אינם כלום). ויש אומרים שלמסקנא נידון זה כמשנה בעבודת חוץ (עתו"י ותורא"ש שם ועוד).

ג. הלכה כרבי יהודה שעבודות הנעשות בבגדי לבן בחוץ, אין סדרן מעכב (כסף משנה עפ"י הרמב"ם; ל"ה).

אפילו לרבי יהודה מצוה לעשות העבודות על הסדר (עפ"י תו"י נו.). ועל כן יש אומרים שאם הקדים דם השעיר לדם הפר במתנות שבהיכל, יחזור ויזה מדם השעיר פעם שניה אפילו לפי מה שנוקטים כרבי יהודה, למצוה ולא לעכב (עפ"י לחם משנה עיוהכ"פ ה,א בדעת הרמב"ם, ומגיה בלשנו).

ויש אומרים בדעת הרמב"ם לחלק בעבודות שבהיכל בין ההזאות שעל הפרוכת שמעכבות אף לרבי יהודה, ובין עבודות שבמזבח שאינן מעכבות (עפ"י חדושי הגר"ח הלוי שם). ויש אומרים שלהלכה סדר העבודות שבהיכל מעכב (ע' כס"מ שם; בית זבול ח"ב כו, ב. וע"ע לעיל מ).

קטורת שחפנה קודם שחיתת הפר - לא עשה ולא כלום (רבי חנינא). ובארו שדין זה אמור גם לרבי יהודה כי אמנם השחיטה נעשית בחוץ אך צורך פנים כפנים הוא. ומשמע בגמרא שהוא הדין בנשפך דם הפר עד שלא גמר מתנותיו בענין שצריך לשחוט פר אחר, צריך לחפון קטורת פעם שניה כדי שתקדם השחיטה לחפינה.

א. לפי גירסה אחת בספרי הרמב"ם (עיוה"כ ה,ח), מועילה חפינת הקטורת קודם שחיתת הפר באופן זה. ורק אם נפסלה השחיטה למפרע או שלא שחט כלל עד שחפן - לא עשה ולא כלום. ואולם הכסף-משנה צדד שטעות סופר היא ובכל אופן צריך לחפון אחר השחיטה השניה (וע"ע בקרית ספר שם).

ב. מדברי הירושלמי מבואר שאם הקטיר הקטורת ואחר כך נשפך הדם, אין צריך להקטיר שנית לאחר שישחוט פר אחר, שההקטרה כבר נתכשרה כיון שהיה הדם קיים בשעה שהקטיר. וכתבו האחרונים שמסוגיתנו מבואר לפסול (עפ"י שיח יצחק יפה עינים ועוד). ויש מי שפירש באופן אחר [שאמרו 'בקטורת לא מיירי' היינו כיון שכבר הקטיר כשר] (עפ"י שיירי קרבן).

ספק אם היה הדם קיים בשעת ההקטרה וכשר (להירושלמי), ספק אם נשפך קודם ופסול, והרי אי אפשר לו להקטיר שוב מספק - בטלו עבודות אותו היום (עפ"י ירושלמי).

ג. אף חתיית הגחלים צריכה להיות אחר שחיתת הפר ואם הקדימה צריך לחזור ולחתות (עפ"י ירושלמי ד, ג. וברש"ש נסתפק בדבר מפני שהחתייה אינה אלא ממכשירי הקרבן).

ד. כאשר שחט הפר והזה דמו לפני ולפנים ולאחר מכן נשפך הדם בענין שצריך לשחוט פר אחר

ולהוות בהיכל ובמזבח, אין צריך לחפון שוב, שהשחיטה הראשונה הועילה למתנות שלפני ולפנים והרי החפינה היתה לאחריה, ואילו השחיטה השניה אינה אלא לסיים ההזאות (עפ"י תו"י, מריב"א; ריטב"א. ואין הדבר מוסכם – ע' בשפת אמת).
 שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר – לא עשה ולא כלום (עולא).
 יש אומרים שלפרש"י (נז) יש חולקים על עולא בזה. ואולם התוס' ושאר ראשונים נקטו שם שדברי עולא מוסכמים.
 להלכה אנו נוקטים כדברי עולא, הגם שהלכה כרבי יהודה שדברים הנעשים בחוץ אינם מעכבים (עפ"י רמב"ם; לחם משנה ולקוטי הלכות).
 עוד על שינוי בסדר המתנות והגרלת השעירים – לעיל לט מ.

ב. נחלקו הדעות האם שפיכת שיריים מעכבת אם לאו. ויש אומרים שנחלקו בזה רבי עקיבא (י"ג: רבי נחמיה) ורבי יהודה (כן מתפרשת מחלוקתם לפי רבי יהושע בן לוי או רבי יוחנן. וערש"י ורבנו חננאל שני פירושים). התוס' כתבו שלא אמר רבי נחמיה [כדברי רבי יוחנן] ששפיכת שיריים מעכבת אלא בחטאות פנימיות אבל לא בחיצוניות.
 להלכה נוקטים ששפיכת שיריים אינה מעכבת, אף לא של החטאות הפנימיות.

דף טא

- א. שני שעירי יום הכפורים ופרו של אהרן, על מה ועל מי הם מכפרים?
- ב. נשפך דם הפר או השעיר תוך כדי המתנות או ביניהן – מה יעשה?
- ג. נשפך השמן או הדם שבקרבנות המצורע תוך כדי המתנות – מה דינו?
- ד. אשם מצורע שנשחט שלא לשמו – מה דינו?

א. השעיר הפנימי מכפר על טומאת מקדש וקדשיו של ישראל [והלויים והעבדים. ע' חולין קלא: ותוס' מנחות צב. ד"ה הושו; ריטב"א שבועות יג:], אם שהה טמא במקדש או שאכל קודש והיתה לו ידיעה בתחילה ולא היתה לו ידיעה בסוף – תולה השעיר להגן עליו מן היסורים עד שיוודע לו חטאו ויביא קרבן עולה ויורד (רש"י עפ"י שבועות ז. והוא הדין למזיד. ע"ש יד וברמב"ם שגגות יא, ט). הפר מכפר על טומאת מקדש וקדשיו של הכהנים (וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר, ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר).
 לדברי רבי שמעון [דלא כרבי יהודה], וידויו של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות.
 שעיר המשתלח; לדברי רבי יהודה, מכפר על כהנים לויים וישראלים בשאר עבירות מלבד טומאת מקדש וקדשיו (ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר – הושו כולם לכפרה אחת). ולדברי רבי שמעון, וידויו שעיר המשתלח מכפר רק על ישראל בשאר עבירות אבל הכהנים מתכפרים בוידוי הפר כאמור. (לדעת רבי ירמיה (סו.) סתם משנה (שם) דלא כרבי יהודה. ואביי דחה).
 ע"ע בפירוט בשבועות יג יד.

ב. נשפך הדם בין המתנות שבפנים למתנות שבהיכל – מביא אחר ומתחיל ממתנות שבהיכל. נשפך בין מתנות ההיכל והמזבח – מתחיל מן המזבח (וכלה מכפר את הקדש – זה לפני ולפנים. ואת אהל מועד – זה היכל. ואת המזבח – כמשמעו. כולן כפרה כפרה בפני עצמן).
 נשפך הדם עד שלא גמר המתנות שבפנים – יביא דם אחר ויחזור בתחילה ויתן מבפנים. וכן בהיכל, יביא